

7. november 2017

J. nr. 17/06930

Sundhedsanalyser, Læge-
middelstatistik og Sund-
hedsprogrammet

PKRI

Bidrag til besvarelse af SUU alm. del, spørgsmål 5

Sundheds- og Ældreministeriet har i mail af 5. oktober 2017 bedt om bidrag fra Sundhedsdatastyrelsen (SDS) til besvarelse af SUU alm. del spørgsmål 5 stillet til ministeren af Julie Skovsby (S).

Spørgsmål 5

Ministeren bedes redegøre for den årlige udvikling i salget af smertestillende medicin til børn, fra 2000 til og med 2016?

Bidrag til svar:

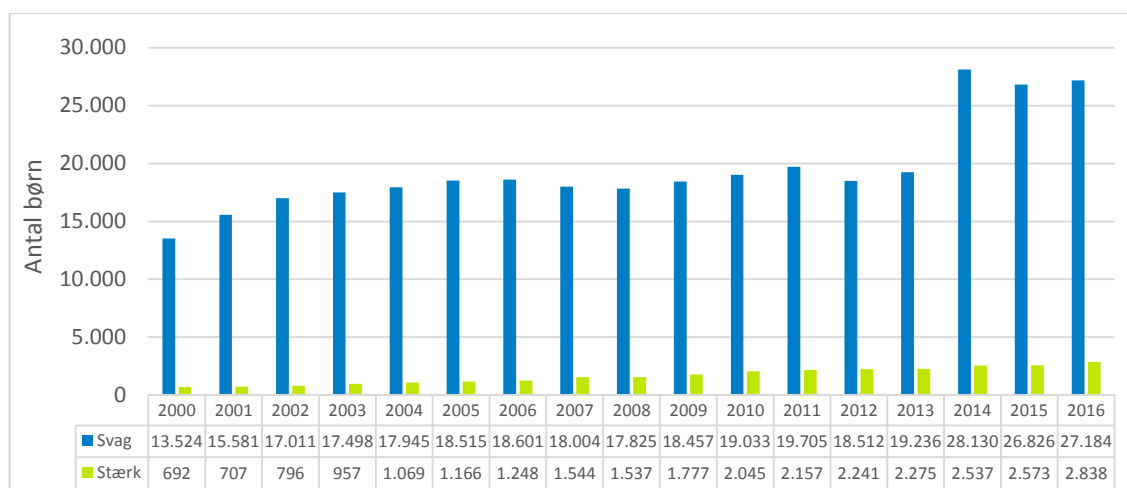
SDS har ud fra Lægemiddelstatistikregistret opgjort antallet af børn (0-17 år) med mindst én receptindløsning på smertestillende medicin i perioden 2000-2016 (figur 1). Endvidere er den solgte mængde (DDD¹) blandt børn opgjort og sammenholdt med den øvrige befolkning (figur 2). De smertestillende lægemidler er inddelt i hhv. svage og stærke smertestillende lægemidler (se afgrænsning nedenfor).

Det ses, at antal børn i behandling med svage smertestillende lægemidler på recept er steget i perioden 2000-2004, hvorefter antallet er stagneret frem til 2013, jf. figur 1. Fra 2013 til 2014 synes antallet at stige, men den tilsyneladende stigning beror på, at store pakninger af svage smertestillende lægemidler blev gjort receptpligtige i september 2013. For de mest brugte tabletter svarer det til, at pakninger med mere end 20 stk. nu er på recept. Oral opløsninger og suspensioner (miksturer), der typisk bruges til børn, er stadig i håndkøb. Da der før 2013 var flere lægemiddelpakninger i håndkøb, hvor købet ikke kan henføres til den enkelte person, betyder denne ændring, at antal borgere inklusiv børn, som indløser recept på svage smertestillende lægemidler fremfor at købe disse i håndkøb, er stigende de efterfølgende år. Andelen af mængdesalget, der er personhenførbart salg gik fra 42 pct. i 2013 til 71 pct. i 2015. I 2016 havde ca. 8.000 flere børn mindst én receptindløsning på svage smertestillende lægemidler sammenlignet med 2013. Antallet stiger fra ca. 19.000 børn i 2013 til ca. 27.000 børn i 2016, jf. figur 1.

---

¹ DDD er en forkortelse for den definerede døgndosis og er en teoretisk måleenhed, som ofte benyttes ved opgørelse af lægemiddelforbruget, da det giver mulighed for at sammenligne lægemiddelforbruget på tværs af eksempelvis år og region etc. DDD er af WHO defineret som den antagne gennemsnitlige vedligeholdelsesdosis pr. døgn for en voksen person, der får lægemidlet på dets hovedindikation (i dette tilfælde mod smerter). Det er ikke ensbetydende med, at det er den dosis, alle patienter skal tage hver dag.

Figur 1 Udvikling i antallet af børn (0-17 år) i behandling med smertestillende medicin i perioden 2000-2016 - opdelt i svage og stærke smertestillende

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen, Lægemiddelstatistikregisteret (opdateret til 31. december 2016)

Note: Svage smertestillende midler tilhører ATC-grupperne: Paracetamol inkl. kombinationer (N02BE01, N02BE51, N02AJ06), ibuprofen (M01AE01), acetylsalicylsyre inkl. kombinationer (N02BA01, N02BA51, N02AJ07) samt phenazon, kombinationer (N02BB51). Stærke smertestillende midler tilhører ATC-grupperne: Opioider, ufuldstændig ATC-kode (N02A***), naturlige opiumalkaloider (ATC-kode N02AA01, N02AA03, N02AA04, N02AA05, N02AA51, N02AA55), phenylpiperidin-derivater (ATC-kode N02AB02, N02AB03), buprenorphin (ATC-kode N02AE01), nalbufin (ATC-kode N02AF02), ketobemidon og antispasmodika (ATC-kode N02AG02) og andre opioider (ATC-kode N02AX02, N02AX06).

Bemærk at man ikke kan lægge "Antal personer" sammen fra to forskellige lægemiddelgrupper, idet den samme person i visse tilfælde vil tælle med flere gange.

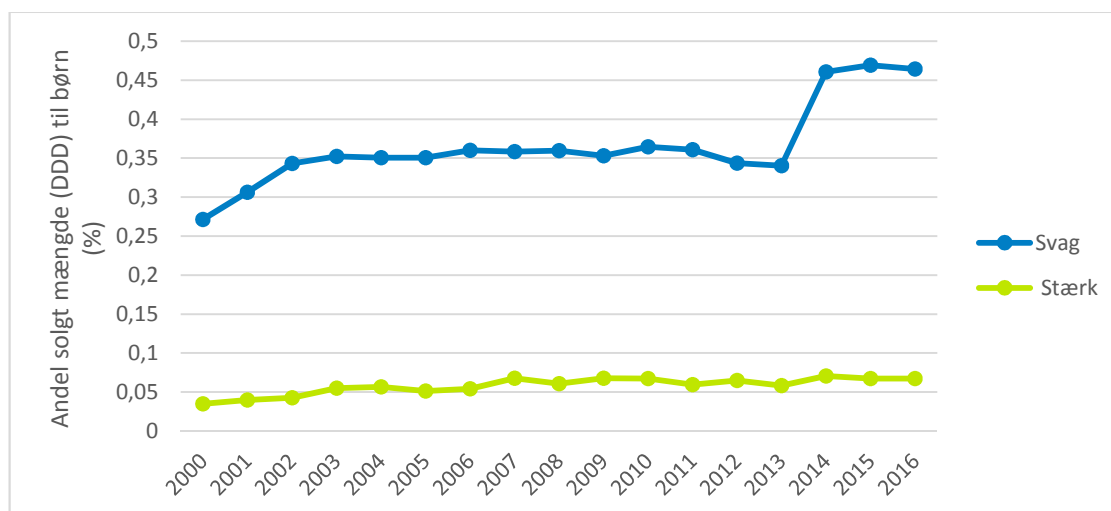
Antal børn i behandling med stærke smertestillende lægemidler på recept er ca. 10 gange så lavt, som børn, der har fået svage smertestillende lægemidler og er knapt 2.840 børn i 2016. Antal børn, der har fået stærke smertestillende lægemidler på recept, har derimod været stigende gennem hele perioden frem til 2016, men efter at mængdesalget på recept til børn lå på sit højeste i 2014 har det været faldende i både 2015 og 2016. I 2016 var mængdesalget af stærke smertestillende til børn ca. 24.000 DDD. Antallet af brugere af hhv. svage og stærke smertestillende lægemidler blandt børn opgjort på alder fremgår i bilag 1 og 2. Børn, der får udleveret svage eller stærke smertestillende i sygehusregi, er ikke omfattet af opgørelse, da forbruget på sygehuse ikke er personhenførbart.

Udviklingen i mængdesalg (DDD) af svage smertestillende lægemidler på recept til børn i perioden 2000-2016 følger nogenlunde antallet. Op til 2013 var forbruget hos børn svagt stigende, men efter 2013 hvor det ikke længere var muligt at købe store pakninger uden recept, faldt det totale mængdesalg (håndkøbs- og receptsalg) af svage smertestillende lægemidler, svarende til et betydeligt fald i håndkøbssalg. Samtidig steg receptsalget væsentligt, men det opvejede ikke det betydelige fald i håndkøbssalg (data ikke vist).

Hvis man ser på det totale mængdesalg (håndkøbs- og receptsalg) af svage smertestillende for alle personer uanset alder i primærsektoren i perioden 2000-2015, så toppede forbruget i 2012, faldt derefter i 2013-2014, hvorefter det steg igen i 2015. Det totale mængdesalg i 2015 var på ca. 198 mio. DDD sammenlignet med 204 mio. DDD i 2012. Forbruget af håndkøbssalg for 2016 er endnu ikke opgjort, hvorfor der ikke er samlet tal for 2016. Mængdesalget af stærke smertestillende lægemidler for alle personer uanset alder steg derimod svagt gennem hele perioden op til 2016. I 2016 var det totale mængdesalg for stærke smertestillende lægemidler på ca. 37 mio. DDD.

Mængden af svage smertestillende lægemidler solgt på recept til børn udgør en lille brøkdel af det samlede receptsalg blandt alle borgere, jf. figur 2. Salget af svage smertestillende lægemidler på recept til børn i alderen 0-17 år udgør <0,5% af det samlede receptsalg, og ses at være stabilt i perioden 2002 til 2013, hvorefter det stiger til et lidt højere niveau i forbindelse med, at flere produkter blev receptpligtige. Børns andelen af forbruget af de stærke lægemidler ses at være endnu lavere (<0,1 %) end de svage smertestillende og rimeligt stabilt i perioden 2003 til 2016, jf. figur 2.

Figur 2 Andelen af solgt mængde smertestillende midler på recept til børn i alderen 0-17 år sammenlignet med hele befolkningen i perioden 2000-2016 - fordelt på svage og stærke smertestillende

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen, Lægemiddelstatistikregisteret (opdateret til 31. december 2016)

Note: Svage smertestillende midler tilhører ATC-grupperne: Paracetamol inkl. kombinationer (N02BE01, N02BE51, N02AJ06), ibuprofen (M01AE01), acetylsalicylsyre inkl. kombinationer (N02BA01, N02BA51, N02AJ07) samt phenazon, kombinationer (N02BB51). Stærke smertestillende midler tilhører ATC-grupperne: Opioider, ufuldstændig ATC-kode (N02A***), naturlige opiumalkaloider (ATC-kode N02AA01, N02AA03, N02AA04, N02AA05, N02AA51, N02AA55), phenylpiperidin-derivater (ATC-kode N02AB02, N02AB03), buprenorphin (ATC-kode N02AE01), nalbufin (ATC-kode N02AF02), ketobemidon og antispasmodika (ATC-kode N02AG02) og andre opioider (ATC-kode N02AX02, N02AX06).

Sundhedsdatastyrelsen har i 2014 - i forbindelse med ændring i udleveringsbestemmelsen for nogle af de svage smertestillende lægemidler – udarbejdet en rapport, hvor der er set nærmere

på salget for alle personer før og efter, de store pakninger er kommet på recept. Tallene kan findes i rapporten *'Salget af smertestillende før og efter receptpligt på store pakninger, Sundhedsdatastyrelsen, 2014'* på Sundhedsdatastyrelsens hjemmesideⁱ. For flere detaljer om hvilke produkter, der var omfattet af ændringen, henvises til denne.

Afgrænsning og kommentarer til metode

Undersøgelsens data er baseret på udtræk fra Sundhedsdatastyrelsens Lægemiddelstatistikregister. Lægemiddelstatistikregisteret er et register med detaljerede oplysninger om det samlede salg af lægemidler i Danmark, herunder håndkøbsmedicin, receptpligtigt medicin (tilskudsberettiget såvel som ikke-tilskudsberettiget) og sygehusapotekssalg. Kun lægemidler købt på apotek via recept er personhenførbart. Øvrigt lægemiddelsalg vil ikke være personhenførbart, men stadig indgå i registeret og kan opgøres som totalsalg. De smertestillende lægemidler er inddelt i hhv. svage og stærke smertestillende lægemidler:

- Lægemiddelgruppen 'svage smertestillende lægemidler' i nærværende opgørelse består af de smertestillende lægemidler, hvor der både findes små pakning tilladt i håndkøb og større receptpligtige pakninger. Det er de lægemidler, der ofte opfattes som 'hovedpinepiller', selvom de bruges til mange typer smerter. Følgende lægemidler er inkluderet: Lægemidler indeholdende paracetamol inkl. kombinationer (ATC-kode N02BE01, N02BE51, N02AJ06), ibuprofen (ATC-kode M01AE01), acetylsalicylsyre inkl. kombinationer (ATC-kode N02BA01, N02BA51, N02AJ07) samt phenazon, kombinationer (ATC-kode N02BB51).
- 'Stærke smertestillende lægemidler' i nærværende opgørelse omfatter opioider herunder: opioider, ufuldstændig ATC-kode (N02A***), naturlige opiumalkaloide (ATC-kode N02AA01, N02AA03, N02AA04, N02AA05, N02AA51, N02AA55), phenylpiperidin-derivater (ATC-kode N02AB02, N02AB03), buprenorphin (ATC-kode N02AE01), nalbufin (ATC-kode N02AF02), ketobemidon og antispasmodika (ATC-kode N02AG02) og andre opioider (ATC-kode N02AX02, N02AX06). Methadon og kodein er ikke medtaget i analysen, da en stor andel af det samlede forbrug anvendes på misbrugscentre og til misbrugsbehandling eller som hostestillende fremfor som smertestillende lægemiddel.

Antallet er opgjort på baggrund af mindst én receptindløsning på de ovennævnte smertestillende lægemidler. Udtræk fra Lægemiddelstatistikregistret pr. 03.11.2017. Alder er tildelt ud fra den pågældendes alder ved første ekspedition af smertestillende medicin i et givent år.

Bilagstabel 1. Antal af børn i alderen 0-17 år i behandling med svage smertestillende lægemidler i perioden 2000-2016 – fordelt på alder

Alder	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
0	1.675	1.770	1.668	1.529	1.490	1.428	1.384	1.213	1.093	1.090	1.153	1.087	976	1.082	1.205	961	1.137
1	1.289	1.293	1.371	1.189	1.068	1.085	1.064	851	851	825	855	922	1.000	1.107	1.302	818	864
2	527	636	633	604	538	508	500	439	409	386	414	569	513	585	729	485	479
3	485	472	483	500	436	408	373	358	312	362	349	464	436	650	742	439	481
4	383	409	368	363	327	339	299	307	250	290	294	444	482	573	801	423	435
5	258	274	333	267	264	268	276	220	209	250	269	409	389	441	603	375	408
6	196	236	201	238	195	189	209	195	184	199	215	312	321	388	533	394	399
7	166	205	219	199	193	178	190	181	173	181	185	246	278	317	482	383	419
8	167	194	214	219	207	204	207	188	171	181	214	280	221	285	473	406	481
9	179	193	267	234	230	246	211	196	190	240	216	257	241	299	517	544	524
10	236	248	278	306	294	310	278	279	237	273	292	333	290	364	649	659	673
11	305	395	403	447	421	385	435	400	397	417	418	419	414	462	814	928	920
12	407	494	649	672	710	701	661	728	707	696	756	722	678	674	1.256	1.350	1.337
13	674	885	991	1.089	1.156	1.168	1.251	1.210	1.253	1.231	1.224	1.244	1.079	1.115	1.905	2.043	1.966
14	1.086	1.335	1.536	1.675	1.847	1.996	1.943	1.956	1.871	2.064	1.940	1.942	1.692	1.747	2.894	3.113	2.907
15	1.561	1.812	2.031	2.231	2.454	2.590	2.655	2.636	2.645	2.692	2.965	2.746	2.524	2.376	3.784	3.850	3.806
16	1.788	2.191	2.521	2.706	2.838	3.065	3.091	3.080	3.233	3.311	3.420	3.441	3.180	3.140	4.376	4.531	4.674
17	2.142	2.539	2.845	3.030	3.277	3.447	3.574	3.567	3.640	3.769	3.854	3.868	3.798	3.631	5.065	5.124	5.274
Hovedtotal	13.524	15.581	17.011	17.498	17.945	18.515	18.601	18.004	17.825	18.457	19.033	19.705	18.512	19.236	28.130	26.826	27.184

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen, Lægemiddelstatistikregisteret (opdateret til 31. december 2016)

Note: Svage smertestillende midler tilhører ATC-grupperne: Paracetamol inkl. kombinationer (N02BE01, N02BE51, N02AJ06), ibuprofen (M01AE01), acetylsalicylsyre inkl. kombinationer (N02BA01, N02BA51, N02AJ07) samt phenazon, kombinationer (N02BB51)

Bilagstabel 2. Antal af børn i alderen 0-17 år i behandling med stærke smertestillende lægemidler i perioden 2000-2016 – fordelt på alder

Alder	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
0	4	5	2	2	0	1	1	4	0	1	0	2	3	1	2	4	9
1	7	3	2	5	0	4	2	5	1	1	1	0	0	2	2	2	6
2	4	8	0	2	3	4	6	3	2	1	1	1	1	3	6	7	6
3	4	4	2	2	3	5	1	3	3	1	4	2	2	3	1	3	5
4	6	10	6	4	4	5	4	5	6	6	7	7	3	7	7	4	9
5	9	10	5	1	10	5	6	3	7	4	8	10	8	8	12	13	18
6	9	6	3	7	3	7	11	11	11	12	13	16	9	19	23	15	14
7	6	11	9	9	14	14	8	17	9	10	18	12	23	19	10	25	23
8	11	3	6	13	9	19	15	18	16	11	15	14	17	24	15	34	39
9	9	18	11	7	23	19	16	18	24	19	29	17	18	16	29	29	38
10	15	16	12	15	15	18	17	26	20	33	26	21	32	36	32	44	56
11	18	20	15	21	29	19	22	41	38	25	42	54	38	55	59	67	94
12	26	22	25	33	37	46	44	63	40	64	62	84	81	84	95	114	118
13	41	46	57	64	61	52	76	85	90	92	124	124	120	147	185	175	200
14	60	56	89	93	108	95	137	172	155	173	208	231	232	213	277	296	301
15	107	104	133	160	179	195	204	277	280	295	352	379	384	391	459	444	448
16	140	162	178	222	254	306	289	335	355	451	489	562	527	545	554	593	657
17	216	203	241	297	317	352	389	458	480	578	646	621	743	702	769	704	797
Hovedtotal	692	707	796	957	1.069	1.166	1.248	1.544	1.537	1.777	2.045	2.157	2.241	2.275	2.537	2.573	2.838

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen, Lægemiddelstatistikregisteret (opdateret til 31. december 2016)

Note: Stærke smertestillende midler tilhører ATC-grupperne: Opioider, ufuldstændig ATC-kode (N02A***), naturlige opiumalkaloider (ATC-kode N02AA01, N02AA03, N02AA04, N02AA05, N02AA51, N02AA55), phenylpiperidin-derivater (ATC-kode N02AB02, N02AB03), buprenorphin (ATC-kode N02AE01), nalbufin (ATC-kode N02AF02), ketobemidon og antispasmodika (ATC-kode N02AG02) og andre opioider (ATC-kode N02AX02, N02AX06).

Referencer

ⁱ https://sundhedsdatastyrelsen.dk/-/media/sds/filer/find-tal-og-analyser/laegemidler/andre-laegemiddelanalyser/smertestillende-medicin/svage_smertestillende_laegemidler_foer_og_efter_receptpligt_paa_-store_pakninger.pdf